

Mi az Istené?

Időpont: Szentháromság utáni 23. vasárnap, 1956. november 4.

Alapige: Máté 22,15-22.

Ekkor a farizeusok elmenvén, tanácsot tartának, hogy szóval ejtsék őt törbe. És elküldék hozzá tanítványait a Heródes pártiakkal, a kik ezt mondják vala: Mester, tudjuk, hogy igaz vagy és az Isten útját igazán tanítod, és nem törődöl senkivel, mert embereknek személyére nem nézel. Mondd meg azért nekünk, mit gondolsz: Szabad-é a császárnak adót fizetnünk, vagy nem? Jézus pedig ismervén az ő álnokságukat, monda: Mit kísértettek engem, képmutatók? Mutassátok nékem az adópénzt. Azok pedig oda vivének néki egy dénárt. És monda nekik: Kié ez a kép, és a felírás? Mondának néki: A császáré. Akkor monda nekik: Adjátok meg azért a mi a császáré a császárnak; és a mi az Istené, az Istennek. És ezt hallván, elcsodálkozának; és ott hagyván őt, elmenének.

„Szabad-e a császárnak adót fizetnünk, vagy nem?” Ezt a kényes kérdést vetik fel Jézusnak ebben a történetben ellenségei, akik politikai és egyházi pártállásra való tekintet nélkül összefogtak, hogy szóval ejtsék Őt törbe. Veszedelmes kérdés. Ha nem felel rá, vagy nemmel felel, fel lehet jelenteni Őt a római hatóságnál, mint politikai lázítót. Ha igennel felel, csalódottan otthagyják legkedvesebb hívei, a kegyes zsidók, akiknek számára ez a kérdés nem politikai, hanem vallási kérdés, mert szemükben a pogány felsőbbség elismerése Isten királyi jogainak megtagadása. Jézus azonban átlát a szitán s mindenkit leszerelő bölcsességgel adja meg reá a választ: „Adjátok meg ami a császáré a császárnak; és ami az Istené, az Istennek!” /21. v./

Ez a kérdés örök kérdése Isten népének s mindig kényes kérdés. Ma így áll elénk ugyanez a kérdés: Korlátlan-e az állam hatalma alattvalói fölött? Ha nem, meddig tart Isten népére az engedelmisség kötelezettsége s hol kezdődik az ellenállás joga? Az ellenállás jog-e csupán, mellyel – ha akar – él Isten népe, de amelyet kihasználatlanul is hagyhat, ha úgy tetszik neki, avagy pedig kötelesség, melynek elmulasztása Isten iránti engedtlenség és hittagadás?

Jézusnak erre a kérdésre adott felelete is örök. Sokszor figyelmen kívül hagyjuk azonban, hogy Jézus felelete két mondatból áll. A világ Jézus válaszának első részét hangsúlyozza: Adjátok meg, ami a császáré, a császárnak! Érthető, hiszen ez a mondat a világra vonatkozik s az embert e világ mindig jobban érdekli, mint a túlvilág. Az is érthető, hogy e világ hatalmasainak az volt az érdeke, hogy kihangsúlyozza Jézus politikai engedelmisségét s

rámutatson arra, hogy Jézus nem vállalta a politikai lázadó és lázító szerepét, hanem pozitíve, lojálisan viszonyult az államhatalomhoz, a keresztyéneknek tehát hitbeli alapon is hű alattvalóknak kell lenniök.

Magánál Isten népénél is bizonyos tekintetben hangsúlyosabb volt az első mondat. Ezért okozott számára mindig problémát a határ kérdése. A császár és Isten, az állam és Isten országa, az alattvalói hűség és a hitvalló kötelesség között ugyanis sokszor elmosódik a határ. Nem olyan egyszerű megmondani, hogy hol végződik az egyik s kezdődik a másik. Nincs köztük sorompó, nem állanak őrt mellette határőrök, nem jelzi az idegen területet idegen zászló. Néha csak egy jeltelen barázdán lépünk át s már idegen felségjog alatti területen vagyunk. Ezért van azután az, hogy néha egészen kicsinynek látszó dolgok válnak a hívő lelkiismeret számára a hitvallás, vagy hittagadás kérdésévé. Az első keresztyéneket arra akarta kényszeríteni az állam, hogy hajtsanak fejet a császár szobra előtt. Megtagadták s inkább vállalták a vértanúságot, mert ebben a fejbólintásban vallásos tiszteletet láttak, amellyel elismerték volna a császár istenségét. Ezt már nem adták meg a császárnak, mert ez egyedül Istent illette meg.

Ambrosius püspöktől egyszer azt követelte a császár, hogy templomát engedje át a Jézus-tagadóknak. A püspök így felelt: „A föld palotái a császár tulajdonai, de a templom Isten háza. Annak küszöbén megszűnik a császár hatalma.” Inkább vállalta a száműzetést, mint a császári parancsnak való engedelmisséget.

Mikor a reformációkor a „könyvecské”-hez, a bibliához akart nyúlni az államhatalom, Luther világosan megmondta s követőivel is megmondatta: Nem, azt már nem! Itt állok, másként nem tehetek, még ha kiátkoznak is.

Úgy látszik, mintha Isten népe is inkább így tette fel a kérdést: Hol lépek át a császár területéről Isten területére?, s nem így: Hol lépek át Isten területéről a császár területére? A császár területéről néz tehát Isten országába s nem Isten országa felől a császár birodalmába.

Jézus feleletének ilyen beállítása azonban nem biblikus. Megcseréli a főhangsúlyt és a mellékhangsúlyt. Jézusnál minden alkalom evangelizációs célba torkollik bele s itt is az a fontos számára, hogy az ember adja meg Istennek, ami az Istené, nem pedig az, hogy a császár kapja meg a maga adóját. Aki megadja Istennek azt, amit Isten követel tőle, az megadja a császárnak is mindig, ami a császárnak jár; aki azonban megadja a császárnak mindazt, amit a császár követel tőle, az bizonyosan nem adja meg Istennek azt, ami az Istené.

Nem az a főkérdés tehát, hogy mi a császáré, hanem ez: Mi az Istené?

Ha így nézünk erre az igére, akkor az első, ami megvilágosodik előttünk, az, hogy az embernek olyan tartozása van Isten felé, aminek adójellege van. Az adófizetés nem olyan kötelesség,

melynek teljesítése tetszésüinktől függ. Még a gazdasági lehetőségeinktől sem. Az adó, ha nem fizetem, végrehajtás alá kerül. Próbáljuk kissé közelebből megnézni, hogy mik azok, amikre így tart igényt Isten?

1. Adjuk meg Istennek pénzünk tizedét!

Aggeus 2,8 szerint „enyém az ezüst és enyém az arany, azt mondja a seregeknek Ura”. Ennek egy részét az ember kezére adja, hogy sáfárkodjék vele. Abból a tulajdonból, melyet Isten az ember kezére ad, jogelismérésképpen tizedet követel magának.

A tized adójellegét mutatja az, hogy úgy követeli Isten, mint zsenget, vagyis ez a tétel minden mást meg kell, hogy előzzön a háztartásunkban. Nem úgy kell tehát beosztanunk a jövedelmünket, hogy első az élelem, azután jön a ruha, lakbér, világítás, fűtés, állami adó s ha marad a végén valami, abból megkaphatja Isten is azt, ami az Övé, hanem elsőnek a tizedet kell kivenni a jövedelemből s csak azután jöhet a többi szükséglet kielégítése abból, ami maradt. Az a tapasztalatunk, hogy ha nem zsenge a tized, ha csak abból jut Istennek, ami marad, akkor rendszerint nem lesz belőle semmi.

A tized adójellegét mutatja az is, hogy Isten behajtja az emberen. Csalásnak tekinti, ha nem adja meg neki az ember. Malakiás próféta ajkán keresztül így szól Isten a tizedet ímmel-ámmal megadó népéhez: „Avagy az ember csalhatja-é az Istent?, ti mégis csaltatok engem. És azt mondjátok: Mivel csalunk téged? A tizeddel és az áldozni valóval.” /Mal. 3,7-12./ Istenen tehát nem érdemes, de nem is lehet takarékoskodni.

Megadod-e azt, ami az Istené, Istennek? Avagy talán sokallod? Ne felejtse el, hogy Isten kilenc tizedet hagy meg neked, sokkal többet, mint ami az Övé!

2. Adjuk meg Istennek időnk hetedét!

I. Mózes 2,3 szerint Isten a hetedik napot szent nappá tette a maga számára, a harmadik parancsolatban pedig ugyanazzá tette az ember számára. Az időnk hetedét tehát Isten magának követeli. Világos, hogy ez nem azt jelenti, hogy hat napig lehetünk pogányok, Isten-felejtők, csak a hetediken legyünk kegyesek. Isten minden napunkból kiköveteli a maga részét, az ünnepből pedig különösképpen is. Az időnk hetede tehát gyakorlatilag azt jelenti, hogy napi három és fél óránk kellene, hogy legyen Istené. A valóságban azonban még vasárnap sem jut ennyi Istennek, nemhogy hétköznap. Megdöbben az ember, ha egyszer felállítja időbeosztásának arányát: Mi az arány a munkára, szórakozásra, alvásra fordított idő és az Istennek szentelt idő között?

Pedig Isten időnk hetedére is úgy néz, mint adóra. Adójellegét mutatja, hogy nem engedi másra fordítani s ha az ember mégis másra fordítja, nem ad áldást a Neki járó és mégis másra fordított időre. Izrael népe a pusztában meg kellett, hogy tanulja: a pénteki manna elég szombatra is, szombaton azonban nincs manna a pusztán.

Ezen a vonalon különösen sok tanulnivalónk van manapság. Akinek van szeme a látásra, ma is kénytelen meglátni, hogy Istenen nem lehet időt spórolni, de nem lehet időt elpocsékolni sem Reá. Irgalmatlanul elveszi tőlünk azt az időt, ami az Övé s bőkezűen adja vissza azt az időt, amit önként Neki szenteltünk.

3. Adjuk oda Istennek szívünk egészét!

Példabeszédek 23,26-ban ezt követeli Isten: „Adjad, fiam, a szívedet nékem!” Jézus pedig a nagy parancsolatot úgy magyarázza, hogy Istent teljes szívvel, teljes lélekkel, teljes elmével kell szeretnünk. /Máté 22,37./ Isten féltékeny Isten, aki senkivel és semmivel sem hajlandó osztozni rajtunk. /II. Mózes 20,5./ Megosztott szívet nem tűr. Vagy a bálvány távozik szívünk trónjáról, vagy Ő hagy el minket szomorúan. „Senki sem szolgálhat két úrnak”. /Máté 6,24./

Ha a szívünk csak részben Istené, kellemetlen adóteher számunkra minden anyagi érték, mit Neki kell adnunk s minden idő, mit Rá kell fordítanunk, de ha szívünk egészen Istené, egyszerre boldog hálaáldozat lesz a tized s minden Istennel töltött idő is. Az ilyen ember azután boldogan fogja megtapasztalni nemcsak azt, hogy Istent nem lehet megrövidíteni, Ő behajtja a magáét, hanem azt is, hogy Istent nem lehet megajándékozni sem. Bőséges kamattal adja vissza mindig azt, mit Neki adtunk. Adjuk meg hát Istennek, ami Istené! Ámen.